

NOTAT

Resumeer af indstillede ansøgninger

25. juni 2024

J.nr. 20245200139 / 2024-3325

AA
SHY

Oversigt

Arbejds miljøforskningsfondens uddelinger 1. runde 2024

Titel	Ansøger	Emne	Indstillet beløb, kr.
Tekniske målinger af arbejdsmedicinske patienters skulderbelastning	AMK Aarhus	Ergonomi	1.381.637
PFAS på Arbejde – Eksponering i arbejdsmiljøet og hjertekarsygdom	AMK Bispebjerg	Kemi	4.025.240
SAFE-FIT: Sikker anvendelse af åndedrætsværn - evaluering af fit-test	AMK Aarhus	Kemi	2.040.000
Trivsel i ældreplejen - Effekt- og virkningsevaluering af Sundhedsstyrelsens landsdækkende intervention til forebyggelse af voldsomme episoder i ældreplejen	NFA	Psyk	3.487.589
Holdbart tilbage fra stress med kognitive vanskeligheder – Fase 2	TeamArbejdsliv	Psyk	1.995.000
Effekt og brug af kropskameraer blandt frontpersonale	Aalborg Universitet	Psyk	3.426.591
Professionel kapital og kvalitet i løsning af kerneopgaven	TeamArbejdsliv	Psyk	2.024.185
Forbedret Arbejds miljø for MurerE (FAME): Mørteltypers indvirkning på ergonomi, støv og økonomi	NFA	Tværgående	2.877.476
Facilitering af organisatoriske arbejds miljøindsatser (FOAM)	Syddansk Universitet	Tværgående	2.500.000
Udredning af sammenhængen mellem påvirkninger i arbejdsmiljøet og udvikling af kronisk obstruktive lungelidelse, KOL.	AMK Bispebjerg	AES-udredning	1.133.640
	I alt		24.891.358

Ergonomisk arbejdsmiljø*”Tekniske målinger af arbejdsmedicinske patienters skulderbelastning”*

Arbejdsmedicinsk Afdeling, Aarhus Universitetshospital (1,4 mio. kr.)

Projektets formål er at foretage tekniske målinger af den mekaniske belastning hos arbejdsmedicinske skulderpatienter for at:

- Forbedre vurderingen af skulderpatienters belastning.

- Forbedre rådgivningen vedr. nedbringelse af skulderpatienters belastning.
- Videreudvikle en skulderdatabase over belastninger for alle jobtitler i Danmark, således at belastningerne er baseret på tekniske målinger.

Projektet opdeles i 3 faser

- Opstarts/pilotfase: Der foretages et pilotstudie på 10-15 skulderpatienter.
- Data/analysefase: Hovedprojektet omfatter måling af 100 skulderpatienter i Aarhus og Gødstrup samt patienternes 2 nærmeste kollegaer henover 5 arbejdsdage. Der spørges til kraftanvendelse.
- Evalueringsfase: De tekniske målinger anvendes til vurdering af skulderpatienters nuværende/tidligere belastning. Såfremt patienterne rapporterer en reduktion i nuværende belastning pga. skuldersmerter, er blevet omplaceret eller sygemeldt sammenlignes patienternes belastning med de 2 nærmeste kollegaers belastning samt skulderdatabase, hvorefter arbejdsmedicineren vurderer patienternes belastning. Har patienterne haft tidligere jobs vurderes denne belastning ved at sammenholde patientens rapportering om tidligere jobtitler/arbejdsopgaver med skulderdatabase. Der foretages en procesevaluering til vurdering af målingernes gennemførlighed og for at forbedre fremgangsmåden.

På kort sigt er det perspektivet at skulderpatienters belastning vurderes med større validitet og at forbedre rådgivningen vedr. nedbringelse af belastningen til et mere sikkert niveau.

Forventet afslutning: December 2025

Kemisk arbejdsmiljø

”PFAS på Arbejde – Eksponering i arbejdsmiljøet og hjertekarsygdom”

Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital (4 mio. kr.)

Formålet er at belyse udsættelser for PFAS i arbejdsmiljøet og mulige sammenhænge med hjertekarsygdom. Undersøgelsen omfatter:

Studie 1 Etablering af en mega-kohorte med sammenkobling af eksisterende og igangværende PFAS-målinger og registeroplysninger med fokus på at kunne følge udviklingen i generel eksponering i arbejdsmiljøet og udvikling af hjertekarsygdomme igennem flere årtier.

Studie 2 Et biomonitoreringsstudie med kvantificering af PFAS og en markør for oxidativt stress i blod fra ansatte fra udvalgte brancher med potentielt høj eksponering.

Data fra eksisterende danske kohorter med PFAS kvantificeret i blodprøver fra voksne i perioden 1988-2024 samles i en mega-kohorte (mere end 18.000 personer), hvortil man vil koble registeroplysninger om erhvervshistorik og diagnoser for en række hjertekarsygdomme. Udvikling i generel eksponering for PFAS i arbejdsmiljøet belyses på tværs af fag og brancher og mulige sammenhænge med forekomster af hjertekarsygdomme analyseres.

Projektet forventes at sikre kendskab til udviklingen i eksponering for PFAS i arbejdsmiljøet og styrke mulighederne for kvalificeret forebyggelse i Danmark. Resultaterne vil desuden styrke vidensgrundlaget for vurderinger af mulige virkningsmekanismer og helbredseffekter efter eksponering

Forventet afslutning: Juni 2027

”SAFE-FIT: Sikker anvendelse af åndedrætsværn - evaluering af fit-test”
Arbejdsmedicin Aarhus (2 mio. kr.)

Projektet vil undersøge, om medarbejdere der anvender åndedrætsværn, tilpasser disse korrekt, og om en ”fit-test” kan forbedre tilpasningen på kort og lang sigt. Man vil samtidig undersøge brugernes og virksomhedernes oplevelser og holdninger til fit-tests. Forskergruppens hypotese er, at en stor del af åndedrætsværnene ikke er tilpasset korrekt, og at fit-test kan forbedre tilpasningen af åndedrætsværnene.

Projektet vil inkludere 360 medarbejdere, som anvender åndedrætsværn. Deltagerne rekrutteres fra en række erhverv, der udsættes for støv, kemi og mikroorganismer i deres arbejde (f.eks. landbrugssektoren, autolakeringsbranchen, bygge- og anlægssektoren og sundhedssektoren).

Fit-test træningen af tilpasning af åndedrætsværnene udføres med en PortaCount-enhed, som kobles til deltagerens sædvanlige åndedrætsværn. Under kontinuerlig monitorering udfører deltagerne en række forudbestemte bevægelser og øvelser med det formål at fremprovokere en lækage.

Alle deltagere gennemfører indledningsvis en ”blindet” måling, som dokumenterer udgangsniveauet for undersøgelsespopulationen. Herefter fordeles deltagere tilfældigt til enten 1) interventionsgruppen, der modtager fit-test, eller 2) kontrolgruppen der modtager basis instruktion. Deltagerne får målt tilpasningen på samme dag (blindet) og igen efter 6 måneder. Forskerne evaluerer andelen af korrekt tilpassede åndedrætsværn og effekten af fit-tests. Oplevelser og holdninger til fit-tests evalueres ved spørgeskemaer og interviews.

Forskergruppen forventer, at fit-tests kan reducere risikoen for sundhedsskadelige konsekvenser for arbejdstagerne og skabe en mere tryk arbejdsplads, hvor sundhed og trivsel prioriteres højt.

Forventet afslutning: December 2026

Psykisk arbejdsmiljø

”Trivsel i ældreplejen - Effekt- og virkningsevaluering af Sundhedsstyrelsens landsdækkende intervention til forebyggelse af voldsomme episoder i ældreplejen”
NFA (3,5 mio. kr.)

På finansloven for 2019 blev der afsat 60 mio. til bekæmpelse af udadreagerende adfærd i ældreplejen. I den forbindelse gennemfører Sundhedsstyrelsen frem til udgangen af 2024 en landsdækkende intervention, der skal støtte ledere og ansatte i ældreplejen i at implementere nye retningslinjer for forebyggelse af udadreagerende adfærd. I alt vil 70 kommuner gennemføre interventionen. I puljen indgår

ikke midler til at evaluere og validere projektets virkning og effekt, hvilket vurderes at være en stærkt begrænsende faktor for efterfølgende læring og spredning af gode metoder fra projektet.

Hovedformålet med dette projekt er derfor at undersøge implementeringsmekanismerne bag denne bredt udrullede intervention i ældreplejen samt effekten på sygefravær og medarbejderomsætning.

Delmålene er en effektevaluering på sygefravær og medarbejderomsætning samt en virkningsevaluering af:

1. Deltagernes egne oplevelser af interventionen og udbyttet af den, herunder hvilke typer forebyggende handleplaner de respektive plejeenheder har arbejdet med
2. Plejeenhedernes implementeringskompetence og spredning af viden fra interventionen til kolleger i plejeenheder
3. Kommunens tværgående implementeringsgrupper, og hvordan de understøtter intervention bedst muligt

Projektet vil potentielt bidrage med vigtig viden om, hvordan man på landsplan kan gennemføre en intervention og efterfølgende sikre, at den implementeres bredt, samtidig med at der udbredes viden om forebyggelse og håndtering af vold og trusler i arbejdet i ældreplejen.

Forventet afslutning: August 2027

”Holdbart tilbage fra stress med kognitive vanskeligheder – Fase 2”

TeamArbejdsliv (2 mio. kr.)

Dette projekt (Fase 2) har fokus på tilbagevenden til arbejdet (TTA) hos stressramte i alvorlig risiko for udstødelse fra arbejdsmarkedet: I gennemsnit 1 ud af 5 med mentale helbredsproblemer og længerevarende sygefravær bag sig får tilbagefald med nyt langvarigt fravær, mens kun omkring halvdelen med mere end 6 mdr. sygemelding vender TTA.

Kognitive vanskeligheder ved stress kan være langvarige og nedsætte arbejdssevnen. TTA-forløb involverer ofte mange aktører, hvor løbende tilpasning af arbejde og arbejdsmiljø til den enkelte er afgørende for fastholdelsen.

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan arbejdspladser skal planlægge og implementere holdbare TTA-indsatser, hvor arbejdsmiljø og arbejde tilpasses stressramte medarbejderes specifikke behov og kognitive kapacitet, så tilbagefald forebygges.

Forventet afslutning: August 2026

”Effekt og brug af kropskameraer blandt frontpersonale”

Aalborg Universitet, Institut for Sociologi og socialt arbejde (3,4 mio. kr.)

Formålet med dette projekt er at gennemføre den første test af effekten af kropskameraer for frontpersonale i Danmark specifikt for billetkontrollører.

Til dette formål samarbejder projektgruppen med GoCollective og Midttrafik, der tilsammen opererer busser, tog, og letbane i Midt- og Vestjylland samt Fyn, om at gennemføre et interventionsstudie af effekten af kropskameraer for viktimisering.

Projektet er et interventionsstudie, som udover at teste kameraernes mulige effekt på viktimisering vil undersøge, om kameraerne påvirker medarbejdertryghed, samt analysere de situationelle mekanismer, der er drivende for kropskameraers mulige effekt. Parallelt med interventionen vil man i projektet foretage feltobservationer af billetteringsinteraktioner, der muliggør en detaljeret analyse af de situationelle omstændigheder, der gør, at kameraet har en mulig kausal effekt.

Forventet afslutning: Juni 2027

”Professionel kapital og kvalitet i løsning af kerneopgaven”
TeamArbejdsliv (2 mio. kr.)

Formålet med projektet er, med udgangspunkt i de data og erfaringer, som Danmarks Lærerforenings (DLF) kursusindsats har genereret, at understøtte og kvalificere udvikling af professionel kapital på skole- og uddannelsesområdet.

Projektet vil dels skabe øget viden om, hvordan skoler i praksis arbejder med udvikling af professionel kapital og arbejdsmiljø og dels dokumentere sammenhænge mellem professionel kapital, kvalitet i udførelsen af arbejdet og trivsel blandt elever og ansatte.

Projektet bygger på data fra allerede indsamlede spørgeskemaer, registre og supplerende ny-indsamlede, kvalitative data. Spørgeskemasvar fra ansatte på 450 skoler fordelt på 22 kommuner (17.576 respondenter og en gennemsnitlig svarprocent på 84) kobles med registerdata fra Danmarks Statistik og Den Nationale Trivselsmåling. Desuden gennemføres kvalitative casestudier på 12 skoler fordelt på 3 kommuner, som har deltaget i flere målinger af professionel kapital, og som derfor kan give væsentlig viden om mekanismer bag forandringsprocesser.

De registerbaserede kvantitative analyser bidrager med dokumentation af årsags-sammenhænge fra en dansk skolekontekst, som skaber genkendelighed for skolerne, mens den kvalitative undersøgelse giver indsigt i skolernes og kommunernes egne arbejdsmiljøindsatser, deres udfordringer og succeser såvel som oplevelser af implementeringen af den kursusindsats, som DLF har stået i spidsen for.

Forventet afslutning: December 2026

Tværgående temaer

”Forbedret Arbejdsmiljø for MurerE (FAME): Mørtel-typers indvirkning på ergo-nomi, støv og økonomi”
NFA (2,9 mio. kr.)

Projektets formål er at undersøge, om visse mørteltyper giver en mindre ergonomisk eksponering, støvpåvirkning og økonomisk gevinst således at den arbejdsmiljømæssigt bedste mørteltype kan anbefales til branchen. Det kan have et stort potentiale ift. at forebygge smerter, lungesygdomme og sygedage blandt murere, og potentielt mindske omkostninger til sundhedsvæsenet og langtidssygefravær.

Projektet ønsker dermed at besvare følgende forskningsspørgsmål:

- 1) I hvilken grad påvirker skalmuring med fire forskellige mørteltyper den ergonomiske eksponering og støvpåvirkning hos erfarne murere?
- 2) Er der sammenhæng mellem den enkelte murers foretrukne mørteltype og den ergonomiske eksponering?
- 3) Hvad er den økonomiske gevinst ved at anvende den arbejdsmiljømæssigt bedste mørteltype?
- 4) Kan forskningsresultaterne og dialog med branchen give anledning til branchespecifikke anbefalinger vedrørende brug af mørteltype i murerarbejde?

Metode: Projektet gennemføres over tre faser:

Fase 1) Forberedende arbejde i laboratorie ift. testopsætning, afprøvning af metoderne og rekruttering af murere,

Fase 2) tekniske målinger af ergonomiske eksponeringer og støvpåvirkning under skalmuring med fire forskellige, gængse mørteltyper (udvalgt af branchen), og

Fase 3) udvikling af branchespecifikke anbefalinger med samarbejdspartnere i byggebranchen.

Det forventes, at projektet vil dokumentere forskelle i ergonomisk eksponering og støvpåvirkning mellem de fire undersøgte mørteltyper. Disse resultater vil kunne bidrage til en bedre forståelse af, hvordan specifikke mørteltyper påvirker murerens arbejdsmiljø og kan føre til udvikling af branchespecifikke anbefalinger om den arbejdsmiljømæssigt bedste mørteltype.

Forventet afslutning: September 2027

"Facilitering af organisatoriske arbejdsmiljøindsatser (FOAM)"

Syddansk Universitet (2,5 mio. kr.)

Projekts overordnede formål er at bidrage med viden om, hvordan arbejdsmiljøfacilitatorer gennemfører Organisatoriske Arbejdsmiljø Indsatser (OAI'er) med særligt fokus på det relationelle samspil med målgruppen. Denne viden skal styrke oversættelse, effektivitet og læring af fremtidige indsatser på arbejdsmiljøområdet og bidrage til styrket uddannelse af arbejdsmiljøfacilitatorer. Disse gevinster vil hjælpe virksomheder og facilitatorer til at forøge virkning af virksomhedernes arbejdsmiljøarbejde ved at gennemføre mere systematiske, læringsorienterede og effektive OAI'er.

For at kunne gennemføre analyser af samspillet mellem OAI's indhold og indsatsens kontekst fokuserer projektet på to områder: ulykkes- og voldsforebyggelse. Projektet undersøger otte faciliteringsforløb på virksomheder rettet mod henholdsvis ulykkes- og voldsforebyggelse indsatser.

Projektets delformål er at:

2. identificere facilitatorers praksis (hvad de gør) i organisatoriske arbejdsmiljøindsatser inden for ulykkes- og voldsforebyggelse.
3. få viden om, hvordan faciliteringspraksis understøtter læring og øget handlekompetence blandt målgruppen for OAI.
4. omsætte resultater til konkrete uddannelsesforløb for interne og eksterne arbejdsmiljøfacilitatorer.

Uddannelsesforløbet afprøves og evalueres som internt virksomhedsuddannelse og på masteruddannelsen i arbejdsmiljøledelse. Ud fra dette forløb udarbejdes en Håndbog i arbejdsmiljøfacilitering.

Forventet afslutning: Juli 2026

Arbejdsmedicinske udredninger til brug for AES

”Udredning af sammenhængen mellem påvirkninger i arbejdsmiljøet og udvikling af kronisk obstruktive lungelidelse, KOL.”

Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital (1,1 mio. kr.)

Udredningens formål er at præsentere en opdateret, systematisk gennemgang af den internationale epidemiologiske litteratur omkring sammenhæng mellem erhvervsmæssige luftbårne påvirkninger og risiko for udvikling af kronisk obstruktiv lungelidelse (KOL). Tidligere undersøgelser, herunder en udredning for Arbejds- og Miljøforskningsfonden i 2010, har påvist, at erhvervsmæssig udsættelse for organiske og mineralske støvpartikler er forbundet med øget risiko for udvikling af KOL. Der er dog kun i begrænset omfang kendskab til risikoen ved mere specifikke eksponeringer, og der har ikke tidligere været tilstrækkelige data til at vurdere størrelsen af risiko i forhold til eksponeringens omfang, herunder mindste tilstrækkelige eksponering, hvilket både har betydning for grænseværdifastsættelse og for vurderingen i individuelle arbejdsskadesager.

Udredningen baseres på systematisk søgning og vurdering af engelsk- og tysksproget fagfællebedømt videnskabelig litteratur, som belyser sammenhæng mellem erhvervsmæssig luftbåren eksponering og KOL med fokus på eksponeringens specifikke type (faggruppe) og dosis-respons forhold. Ved sammenlignelige data på tværs af undersøgelser foretages metaanalyser med beregning af et samlet estimat for risiko i givne faggrupper og ved forskellige niveauer af livslang erhvervsmæssig eksponering, hvori indgår både eksponeringens type, intensitet og varighed. Den samlede evidens for kausale sammenhænge vurderes og vægtes efter Arbejds- og Miljøforskningsfondens retningslinjer og internationale standarder.

Forventet afslutning: August 2025